

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 377.
Ročník 38.
Únor 2009

Gymnocalycium tillianum Rausch, Kakteen Sukk. 21: 66,1970.

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 1 / 2006

Neobvyklý snímek trojžebného *Astrophytum myriostigma* zdobí titulní stránku. I když rostlina má typický květ, pohled na atypický tvar těla je spíše zvláštní, než hezký.

Za to velice poutavý a přímo pastvou pro oko je desetistránkový článek o rodu *Hoya* z čeledi klejichovitých (*Asclepiadaceae*), provázený dvaceti snímky nádherných květů. Rod je domovem ve stále vlhkých tropických pralesích na ostrovech Indického oceánu, v oblasti od jihu Číny až po sever Austrálie. S jedinou výjimkou mají všechny druhy charakteristické celokrajné, protistojné, často sukulentní listy a květy povlečené stříbřitě lesklou vrstvičkou vosku. Proto se ujal jejich název voskovky a *Hoya carnos*a s okolíky bílých, sladce vonících květů, patří k nejčastěji pěstovaným sukulentům. Jsou to zpravidla epifyty liánovitě rostoucí v osluněných korunách stromů, často vyhledávané a opylované mravenci. Pěstitelé, specializující se na tento rod, jsou sdruženi v několika společnostech, z nichž nejznámější je asi americká, vydávající také svůj časopis. Popsáno bylo více jak 200 druhů voskovek, stále přibývají nové názvy a nekončí spory o jejich oprávněnosti. Obvykle lze získat nanejvýše 40 druhů, některým druhům hrozí zánik pro stále pokračující kácení pralesů. Podmínky pro pěstování tohoto rodu budou uvedeny v KuaS č.2/2006.

O kultivaci *Mammillaria theresae* převládají skeptické zprávy, většinou oprávněně. Je to choulostivý druh s krásnými květy a trny. Z důvodů udržení a množení se většinou roubuje, což má za následek vznik neforemného těla a slabší květoschopnosti. Plody obsahující málo semen dlouho zůstávají zanořeny v těle rostliny, ale i pracně vydolovaná semínka mizerně klíčí. Autor vřele doporučuje pěstování pravokořenných semenáčků. Rostou sice pomalu, ale při dobré péči a kapce štěstí rostou i do krásy. Vyžadují velmi propustný, čistě minerální substrát, výsluní, zálivku v letních měsících přiměřenou teplotě, v zimě naprosté sucho, co nejvíce světla, teplota nemá klesnout pod 5 °C (snímek kvetoucí rostliny).

Další choulostivý druh představuje *Mammillaria coahuilensis* (dříve *Porfiria schwartzii*), s typicky delšími mamlemi, zakončenými hvězdicovitě rozloženými bílými trny. Má nápadně silný řepovitý kořen o průměru i několika centimetrů a až 3 cm velké bělavé květy s růžovým středním proužkem. Daří se v minerálním, propustném substrátu. Krček je třeba obložit a chránit většími kousky žulové drtě nebo keramzitem. Se zálivkou je třeba skončit koncem září, na zimu musí substrát zcela vyschnout (snímek poupěte).

Seriál doporučených rostlin pokračuje snímky a pokyny o těchto druzích: *Mammillaria hahniana* (velmi oblíbená pro delší, bílé vlasy a brzké kvetení věnečky karmínových květů kolem temene. Roste v každém písčitém substrátu, nejlépe pod sklem a na výsluní. V létě snáší opakovanou zálivku s přihnojením, v zimě sucho při 6-8 °C); *Turbincactus* (dříve *Gymnocactus viereckii*, subsp. *neglectus*) (liší se od subsp. *viereckii* mnohem drobnějším vzrůstem a daleko slabším odnožováním. Sytě fialové květy mají již malé rostliny, květy se opakují do pozdního podzimu. Daří se na výsluní v minerálním substrátu, v létě při opakované zálivce ale bez delšího přemokření, v zimě sucho a teplota 8-10 °C); *Aloe albiflora* (jedna z mála bíle kvetoucích aloí, s úzkými, až 15cm dlouhými listy. Široce zvonkovité květy se v Evropě rozevírají hlavně v zimních měsících. Nenáročný druh, dobře roste v

minerálních, písčitých substrátech, hlavně na světlém, slunném místě, snese chladné zimování při 10 °C. Množí se výsevy a oddělky postranních výhonů).

Hoodia triebneri byla pojmenována podle německého zahradníka Triebnera, který nějakou dobu žil v bývalé německé Jižní Africe, nyní Namibii. Její tělo tvoří menší keřík o 10-30 vzpřímených až 30 cm vysokých větvích, až 4 cm silných, se světlou, šedozelenou pokožkou. Obvykle 14 žebber je složeno z mamlí, které jsou zakončeny světlým, až 6 mm dlouhým trnem. Květy vyrůstají ve skupinkách po 6-12, zpravidla se rozevírají současně. Květní korunka (korola) o \varnothing 15 mm má široce zvonkovitý tvar, je tmavě purpurové barvy. Jako všechny hoodie se daří nejlépe v čistě minerálním, vzdušném a vodopropustném substrátu kyselejšího pH. Déle trvající parna, nebo přímý dopad slunce, vede k rychlému sesychání a spálení konců výhonů. Na druhé straně nesnáší také delší zamokření substrátu a vysokou vlhkost vzduchu, zvláště při teplotách pod 10-15 °C. V zimě sucho a teplota \pm 10 °C. Osvědčilo se roubování na *Ceropegia woodii*, které značně podporuje bohaté kvetení. Množí se buď výsevem, nebo roubováním či zakořeňováním výhonů. To je však náročné a často vede k hnilobě. Doporučuje se výhon zasadit do křemičitého písku, uložit do polostínu a velmi opatrně zalévat. Starší rostliny tvoří poměrně velké a rozložitě keře, které na počátku jara zdobí po 2-4 týdny stovky květů (2 snímky kvetoucí rostliny).

Rebutia buiningiana byla popsána roku 1972 a pojmenována podle nizozemského lovce kaktusů a autora řady publikací o kaktusech AFH Buininga (1901-1976). Má kulovité, zřídka odnožující tělo o \varnothing 5 cm, opatřené až 20 spirálovitě točenými žebry. Na plstnaté areoly nasedá až 16 odstávajících až 10 mm dlouhých, sklovitě bílých krajích a 2-3 silnější střední trny, které jsou až 14 mm dlouhé, bílé s hnědou špičkou. Květy o \varnothing 3 cm mají zevní korunní plátky světle růžové s hnědavou špičkou, vnitřní plátky jsou oranžově růžové, jícen květu je světle růžový, prašnickové nitky bělavé, blizna je žlutá. Roste v Jujuy, ve výšce 2700 m nad mořem. Podobně jako ostatní rebucie vyžaduje v létě vzdušné a světlé stanoviště a ochranu před častějšími dešti, pak snese i chladné zimování. To naopak podporuje bohatší kvetení již na počátku jara. Množí se výsevem, je to nenáročný druh vhodný i pro méně zkušené kaktusáře (snímek kvetoucí rostliny).

Hook a Kleszewski našli na úbočí údolí Bolson v Sierra Agua Chiouita (Mexiko) čistě žlutě kvetoucí varietu ***Astrophytum capricorne* var. *aureum***. Od ostatních variet tohoto astrofyta se podle nálezců liší také zlatožlutou barvou nově narůstajících ostnů a květy, jejichž průměr nepřesahuje 3 cm (6 barevných snímků).

Agave titanota je snadno pěstitelný a mimořádně atraktivní druh z početného rodu (cca 280 druhů) *Agavaceae*. V evropských sbírkách je rozšířena forma s růžicí sytě zelených listů, nesoucích na okrajích výrazné, světlé trny. Její původní domov je v mexickém státě Oaxaca, kde roste ve vápencových kaňonech ve výškách 1000-1200 metrů spolu s dalšími (*A. kerschovei*, *horrida*, *potatorum*, *macroacantha* aj.) Má tam různou podobu, mimo typických širokolistých má i úzkolisté růžice, mění se velikost a barva krajních trnů, nebo silného trnu na hrotu listů. Zvláště hezká je forma se širokými listy a s bělomodrou pokožkou. Je možné, že velká variabilita je výrazem přírodní hybridizace, která není u agáví žádnou vzácností. S narůstajícím věkem přibývá také délka listů v růžici, květ lze očekávat u rostlin ve věku 15-20 let. Stonek květenství dorůstá cca 1,5 m, květy jsou žluté. Stanoviště na výsluní podporuje vývoj trnů, v domovině snáší i extrémní horko, v zimě a v naprostém suchu ji neublíží ani mráz -4 °C (7 snímků).

Poněkud kuriózní je článek o váze semen kaktusů, jehož praktický význam jsem nepochopil. Autor v něm popisuje postup získávání potřebného množství semen

(1000) od správně určených rostlin (zahradnictví na Tenerife) a způsob jejich úpravy před vážením tak, aby dosáhl u všech stejných podmínek. Celkem převážil 107 druhů ze 29 rodů kaktusů. Nejpočetněji (39) byla zastoupena semena mamilárií, jejichž tisícovka semen vážila od 0,13 g (*M. spinosissima*) do 0,31 g (*M. grusoni*). K nejtěžším patřila semena *Corynopuntia bulbispina* (19,55 g), dále semena různých cereusů (cca 2,5 g/1000), astrofyt, ferokaktusů, leuchtenbergie atd.

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Německý spolek kaktusářů (GKG) je slavný nejen svou historií, ale i „byrokracií“. Má svého prezidenta se dvěma viceprezidenty, pokladníka, předsedícího a 9 poradců-členů výboru, z nichž jeden je tiskovým mluvčím spolku. Mezi orgány spolku patří redaktor časopisu KuaS, vedoucí spolkového archivu, archivu prvopopisů rostlin, zmocněnce pro otázky ochrany rostlin, vedoucího informační kanceláře, knihovny, diatéky, určování rostlin, rozdělovny semen a mailové ústředny DKG. Spolek má specifické sekce zájemců o astrofyt, echinocereusy, echinopsisy včetně jejich hybrid, o sukulenty, epifytní kaktusy, gymnokalycia, parodie, o sukulenty čeledi *Asclepiadaceae*, nechybí ani sběratelé známek s motivy kaktusů. Že taková agenda také něco stojí, to dá rozum. Nelze se proto divit, že roční členské příspěvky nejsou malé. Např. v r.2006 platil člen z Německa 32 €, ze zahraničí 35 € (bez příplatků za přijetí či bankovního poplatku).

♣ Většina článků v časopise obsahuje popis substrátu doporučeného pro rostlinu o které se píše. Kde si však opatřit potřebné složky substrátu v textu nenajdete. Situaci značně ulehčí firma, která nabízí např. speciální výsevni substrát s humusem, nebo čistě minerální substrát se zrněním 0-3 mm, dále říční písky z oblasti Rýna nebo Středního moře, lávovou drť, antuku, perlit, vermikulit, drcené dřevěné uhlí, různé typy rašeliny či humusu (chybí jim jen naše haldovina).

♣ Firma Kakteenland ze Steinfeldu vychází vstříc zájemcům o kuriozity. V nabídce roku 2006 má například *Cereus tortuosus*, jehož tělo se spirálovitě točenými žebry připomíná velkou vývrtku. Na hraně žeber jsou areoly s hnědavou plstí a několika odstávajícími, světlými ostny. Za pravokořenný semenáč požaduje 10 €. Další raritou je *Echinocereus rubrispinus* cv. *albiflorus*, údajně nejde o křížence ale o výsevem množenou varietu, která má hnědavé ostny a velké, čistě bílé květy s typickou smaragdově zelenou bliznou – stojí 8 €. A ještě aspoň uvedu opět na vlastních kořenech pěstované *Astrophytum myriostigma* var. *tricostatum*, čili jak název napovídá jde o vzácně vídané trojžeberné rostliny za 8 €. Všechny zmíněné rostliny jsou v sedmicentimetrových kontejnerech.

♣ V novinách se objevila zpráva o zatčení asi padesátiletého Namibijce, který byl brzo ráno zadržen na silnici z Keetmanshoopu do Lüderitzbucht. Našli u něj v převážených pytlích 300 kilogramů sukulentů z rodu *Hoodia*. Jejich cena obnášela 35.000 namibijských dolarů. Nepodařilo se mi zjistit, kolik je to našich korun. Je však jisté, že posbírat šest metrů hoodií v Namibijské poušti není snadné. Tragédie je však v tom, že toto plnění místní flóry slouží velkým koncernům, vyrábějícím „zaručené“ přípravky na zhubnutí.

MUDr. Vladimír Plesník

Coryphantha villarensis

V minulém článku jsem se pokusil představit rostlinu *C. georgii*, která je velmi blízce příbuznou naší dnešní rostlině. Někteří autoři *C. villarensis* ve svých kombinacích postavili na úroveň variety druhu *C. georgii*. Další, velmi vážně branou kombinací je jméno této rostliny *Coryphantha octacantha* (De Candolle 1828) Britton & Rose 1923, velmi dobře zpracovaná v díle F. Dichta. Jde jednoznačně o identickou rostlinu. Nechci nijak napadat názory jiných kaktusářů a odborníků v oboru, ale cítím potřebu alespoň vyjádřit svůj názor. Já jsem svou rostlinu získal pod jménem *C. villarensis* a z důvodů zvláštní nostalgie nehodlám popisku měnit. Dovolil bych si jen stručné porovnání rostlin *georgii* a *villarensis*. *C. georgii* je rostlina ploše kulovitá s tendencí růst do šířky a *villarensis* je naopak rostlina výrazně větší (průměr rostlin běžně překračuje 12 cm) a je vyloženě sloupovitá. Bradavky první z nich jsou široce kuželovité, krátké, mnohem širší než delší a vysoké. Bradavky druhé jsou téměř prstovité protažené dlouhé a u starších rostli se prohýbají vzhůru, kdy se šupinovitě překrývají. Dále pak jsou bradavky *georgii* zakončeny tupou špičkou s málo nevýraznou areolou a u druhé pak končí bradavka široce s výrazně větší oválnou areolou. No a dalším, pro mě zásadním rozdílem mezi rostlinami je květ. *C. georgii* má květ malý, nevýrazný objevující se v sériích po celý počátek léta. *C. villarensis* má květ veliký až 8 cm v průměru, se širokými okvětními lístky objevující se pouze koncem léta v poměrně krátkém období. Jediné v čem jsou si obě rostliny podobné je barva květu, ale to považuji za znak bezvýznamný. To by bylo tak ve stručnosti o tom, co si myslím o postavení tohoto druhu v nomenklatuře. Berte to prosím jako projev soukromého názoru a ne jako bernou minci. Každý má právo uvádět si kytke jméno které považuje za správné.

Rád bych se tedy vrátil k stručnému popisu rostliny *Coryphantha villarensis*. Rostlina má průměr běžně překračující 12 cm a tvarem těla vyloženě opakvejčitá, dorůstající krátkého sloupku. Barvou je tmavě zelená. Starší části těla postupně směrem k bázi rostliny světlají a bradavky postupně zasychají což tvoří ve spodní části rostliny hustou změť trnů a zaschlých částí těla. Není to sice nejpřitažlivější, ale myslím, že je to přirozené. Bradavky má tato rostlina široké asi 12-15 mm, vysoké 0,8-1 cm a dlouhé až 3 cm s výrazně podlouhlým, téměř prstovitým tvarem. Brázda na svrchní straně bradavky je téměř neznatelná, zakončená v axile jedinou velkou, světle červenou glandulí silně ronící sladké šťávy. Právě tyto výrony šťáv jsou v kultuře nepříjemné, protože sladké láká mravence a ti mi příliš velkou radost nedělají a pak na podzim mají zaschlé šťávy tendence plesnivět škaredou černou plísní. Okrajových trnů je 10 až 12, z nichž 7-9 je krémově, matně bílých postavených dokola areoly, další dva až tři jsou ve vrchní části areoly jsou tmavě hnědé a mírně odstávají od těla. Středový trn je pouze jeden je jantarově žlutý s tmavší špičkou, skloněný, vůči tělu pod úhlem 60° směrem dolů. Tento úhel si zachová, takže při odrůstání starších bradavek to působí, jako by se skláněl dolů. Všechny trny jsou jehlovité a píchavé. Květ se na rostlinách objevuje koncem léta a to až ve vyšším věku rostliny, takže se v kultuře musíme obrnit trpělivostí. Květ je opravdu nádherný až 7 cm v průměru nálevkovitého tvaru, barvou krémově bílý z vnější strany okvětních lístků, s purpurovým páskem. Okvětní lístky jsou široké, mírně zvlněné, hedvábně lesklé a jsou zakončeny výraznou špičkou. Plod je menší šedozelený délky asi 20 mm a šířky 4 mm, obsahující malé množství rezavých semen ve velikosti asi půl milimetru. Plod po dozrání, a to je ještě v témže roce, je šťavnatý a do konce sezóny úplně vyschne. Na kulturu není tato rostlina nijak zvlášť náročná. Lehčí vzdušný minerální substrát a během růstu na jaře dostatek vody a mírné přihnojování. Za to se rostlina dokáže odvděčit poměrně rychlým růstem. Konec sezony je naopak období vyžrávání, tak je třeba omezit závlivu a nechat rostliny takzvaně zatáhnout. Zimováním se neliší od ostatních rostlin.

Pokud je někdo alespoň trochu fanda rodu *Coryphantha*, tak mu musím tuto rostlinu doporučit. Je v tomto rodu opravdu výjimečná a mimořádně krásná. Malými nároky a nízkou složitostí pěstování udělá radost i začínajícímu pěstiteli. Nedá mi to, a přiložím fotografie těsně po přezimování, když zahájila jarní růst.

Ostravský Ota

Sebeobrana kaktusáře

Pěstování kaktusů a sukulentů v českých zemích má dlouholetou tradici. Vždy bylo především předmětem ušlechtilé touhy dokázat, že tyto exotické, tvarově rozmanité a především náročné rostliny, je možno úspěšně pěstovat a především rozmnožovat i v evropských podmínkách. Desítky let žila kaktusářská veřejnost v poklidu a poklidnou hladinu narušovaly jen občasné mezilidské nebo názorové konflikty.

V devadesátých letech minulého století, ze dne na den, většině nic netušících drobných pěstitelů, připravily úřady nemilé překvapení. Implementace úmluvy CITES do českého práva způsobila, že jejich sbírky, o které doposud pečovali, byly postaveny mimo zákon a staly se potenciálním nebezpečím pro majitele. Přihlásit a na úřadě evidovat sbírku kaktusů o tisíci kusech, není nic jednoduchého. Pro většinu drobných pěstitelů je to neřešitelný problém. Jak s vlastní evidencí, tak s prokazováním původu těchto rostlin. Stovky kaktusářů vypíplali své rostlinky ze semen rostlin, která vyprodukovali sami nebo je získali poctivou koupí. Je zřetelně vidět, že takové zákonné opatření je zcela mimo realitu. Pod pláštíkem tzv. ochrany přírody, byly nastoleny podmínky, které nutí dělat z pěstitele kaktusů a sukulentů byrokrata, který je zahlcen spoustou papírů, které slouží jen k tomu, aby armáda státem a z našich daní placených úředníků měla práci. Ale i tato práce má svůj zákonný rámec. Jak se tedy může bránit kaktusář, který pěstuje své rostliny pro potěšení oka i duše a kterému nejsou zdrojem obživy? Tato otázka padla na prosincové schůzi a já se na ni pokusím, na žádost několika našich členů, odpovědět.

Ústava ČR zaručuje všem občanům základní lidská práva, mezi která patří i nedotknutelnost obydlí. Co je „obydlí“ specifikuje judikát Nejvyššího soudu ČR č. 7 Tdo155/2008, který, ve smyslu §238, odst.1, zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, říká, že obydlím, které požívá zákonné ochrany nedotknutelnosti, se rozumí, nejen vlastní bezprostředně obývaný dům, ale i všechny uzavřené prostory, které tvoří příslušenství domu jako jsou sklep, ostatní vedlejší místnosti, uzavřený dvůr a přilehlá ohrazená zahrada, jakož i objekty, které se u domu nacházejí. Nedotknutelnost obydlí je tedy naše právo. Kontrolním orgánům je ustanovením §12, odst. 2, písm. b), zák. č. 552/1991 Sb. o státní kontrole v platném znění, stanovena povinnost šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob. Je třeba zdůraznit, že ochrana obydlí se nevztahuje na objekty a pozemky sloužící k výdělečné činnosti, tzn. na objekty a pozemky, kde je podnikatelským subjektem uskutečňována hospodářská činnost.

Ačkoliv by se mohlo zdát, že naše právo na ochranu obydlí je dostatečně chráněno, příklady ukazují, že kontrolori České inspekce životního prostředí (ČIŽP) v některých případech nepostupují v mezích zákona a způsobem, zákonem stanoveným. Činí tak obvykle z neznalosti právní úpravy nebo z úřední horlivosti. Známý jsou případy, kdy kontrolované osoby, neznalé svých práv, přihlíželi bez protestů ke vstupu do obydlí a na svoji obranu shora uvedené ústavní právo nepoužili.

Je samozřejmě na vůli každého, zda kontrolu své sbírky umožní. Pokud dá kontrolovaná osoba souhlas ke vstupu do obydlí, ztrácí fakticky téměř jedinou možnost obrany proti dalšímu postupu kontrolního orgánu. Pokud kontrolní orgán nepostupuje v souladu s právní úpravou, může se kontrolovaná osoba bránit stížností pro nesprávný úřední postup podle § 175, zákona č. 500/2004 Sb., správní

řád. Nedělejme si iluze, že se v současnosti někdo takovou stížností věcně zabývá a zkoumá předmět stížnosti. Obvykle vše končí u soudu.

Protože ne každý z kaktusářů má právní povědomí, co státní úředník může a nemůže, na pěti praktických příkladech popíši, jak se chovat tak, abychom předešli zbytečným konfliktům a problémům.

Příklad č. 1:

Při organizování výstavy kaktusů a sukulentů by měli být jednotliví vystavovatelé seznámeni s tím, že pořadatel výstavy není vlastníkem vystavovaných exemplářů a proto právní odpovědnost za vystavené nebo prodávané exempláře nese vlastník vystavovaných exemplářů.

Když se ve výstavní místnosti se objeví osoba, která se prokáže pořadatelské službě průkazem České inspekce životního prostředí (ČIŽP), doprovázená uniformovaným členem např. celní strážě a prohlásí, že provede kontrolu rostlin nacházejících se ve výstavní místnosti, upozorníte, jako pořadatel, kontrolní orgán, že státní kontrolu může provést pouze u konkrétního subjektu, vlastnického exemplář, který má být předmětem kontroly, tedy u jednotlivých vystavovatelů. Uniformovaný či neuniformovaný příslušník jakékoli ozbrojené složky státu nemůže ze zákona provádět státní kontrolu na úseku ochrany přírody, ani do ní nijak zasahovat, proto se s ním nedohadujte. Při návštěvě kontrolních orgánů je vhodné zajistit si nezúčastněné svědky a pořídit s jejich souhlasem jejich fotografii tak, aby bylo patrně, že se v době návštěvy kontrolního orgánu nacházeli na místě a zapsat si jejich adresu. Vlastník rostliny musí být při kontrole přítomen.

Příklad č. 2:

Na výstavě vás, jako vystavovatele, osloví osoba, která se prokáže průkazem České inspekce životního prostředí a bude žádat doklady o legálním nabytí rostlin.

V tomto případě musí orgán, který vás chce kontrolovat prohlásit, že zahajuje státní kontrolu (u každého vystavovatele zvlášť), prokázat se pověřením ke kontrole a služebním průkazem. Pověření ke kontrole může být obsaženo i ve služebním průkaze. Další povinností kontrolního orgánu je přesné vymezení a označení předmětu kontroly. Kontrolní orgán má právo po vás požadovat průkaz totožnosti, aby ověřil, zda subjekt, který kontroluje je totožný s osobou, která s ním jedná. Poněvadž kontrolní orgány mohou kontrolovat pouze jednotlivé konkrétní exempláře a legálnost jejich nabytí, trvejte na vymezení předmětu kontroly. Pokud vás kontrolní orgán vyzve k předložení dokladů od rostlin je povinen, pokud nemáte doklady u sebe, vám stanovit kdy a kde jste povinen tyto doklady předložit. Toto musí být zapsáno v kontrolním protokolu, jehož kopii vám musí kontrolní orgán předat. Nemůžete být pokutováni za to, že nemůžete na místě původ rostlin prokázat. Kontrolní orgán vám musí stanovit lhůtu pro předložení patřičných dokladů.

Pro úplnost je třeba uvést, že kontrolní protokol musí obsahovat veškeré náležitosti, které vyžaduje právní úprava, aby nemohlo dojít k jeho záměně nebo dodatečnému pozměňování. V kontrolním protokolu musí být minimálně uvedeno označení kontrolního orgánu, číslo jednací, vymezení předmětu a účelu kontroly (viz předchozí odstavec), dále popis zjištěných nedostatků s vymezením jejich právní kvalifikace a doba zahájení a ukončení kontroly.

Příklad č. 3:

U dveří vašeho bytu nebo domu zazvoní osoba, která předloží průkaz České inspekce životního prostředí. Buď je ohlášena předem úřední obsílkou, nebo přijde neohlášena. To na věci nic nemění.

V tomto případě opět musí osoba, která vás chce kontrolovat prohlásit, že zahajuje státní kontrolu a předmět kontroly musí přesně označit (uvést v souladu s tím, co je oprávněn kontrolovat, tzn. exempláře, které požívají ochrany CITES – nemůže např. uvést, že jde kontrolovat skleník). Má právo po vás požadovat průkaz totožnosti, aby ověřil, zda subjekt, který kontroluje je totožný s osobou, která s ním jedná. Než začnete s kontrolním orgánem jednat, požádejte ho o posečkání a přizvěte si nezávislého svědka, např. souseda. Ustanovení § 30 odst. 2, zákona č. 100/2004 Sb., umožňuje orgánům České inspekce životního prostředí vstupovat pouze do objektů, *chovných a pěstebních zařízení, zařízení a provozů sloužících k podnikání nebo provozování jiné hospodářské činnosti a na pozemky vlastníka nebo držitele exempláře, jiného jedince,nebo pozemky kontrolovaných osob, pokud je to nutné k výkonu kontroly* (citace zákona kurzívou), ale tento zákon **neukládá** kontrolovaným osobám žádnou povinnost vzdát se svého práva na nedotknutelnost obydlí a umožnit vstup kontrolorů do prostoru obydlí.

Pokud se tedy nechcete dostat do následných a zbytečných problémů upozorněte kontrolní orgán písemně na toto vaše právo (nadiktováním do kontrolního protokolu nebo předáním níže uvedeného textu proti podpisu) ještě před tím, než překročí práh vašeho bytu, domu nebo vstoupí na zahradu. Pokud pozvete kontrolní orgán dále bude to vysvětlováno jako souhlas se vstupem do obydlí.

Text vašeho písemného upozornění musí být doslovný:

Před provedením kontroly upozorňuji kontrolní orgán, že nejsem podnikajícím subjektem, ale soukromou osobou a vniknutí do objektu rodinného domu a na pozemky s ním související bez mého souhlasu je porušením:

- §11, písmeno a) zákona č.552/1991 Sb. v platném znění, který zaručuje nedotknutelnost obydlí, vč. prostor, které k obydlí patří

- Listiny základních práv a svobod, článek 12, odst.1 a 3 (Usnesení č.2/1993 Sb. ČNR, o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky ve znění zákona č. 162/1998 Sb.)

V případě vstupu do objektu rodinného domu č.p. v obci a na pozemky s ním související žádám o sepsání protokolu o neoprávněném vstupu do obydlí s tím, že kontrolní pracovníci byli upozorněni na trestní následky porušování domovní svobody ve smyslu ustanovení § 238, odst.1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, neboť byt a dům požívá zvláštní ochrany a lze tak činit jen s výslovným souhlasem soudu a proti konkrétní osobě musí být vedeno trestní stíhání a sděleno obvinění pro skutkovou podstatu trestného činu obsaženou v trestním zákoně.

Toto upozornění předávám kontrolnímu pracovníkovi za účasti níže podepsaných svědků.

Připojte svůj podpis, podpis(y) svědka(ů) a pokud tento text nediktujete do protokolu, nechte si jeho převzetí podepsat na kopii nebo předání zaznamenat v kontrolním protokolu

Doporučení uvedené na příkladu č.3 se týká pouze kaktusářů – amatérů.

Příklad č. 4:

Převezmete úřední obsílku proti podpisu a zjistíte, že jste předvolán na Celní úřad k podání vysvětlení ve věci týkající se např. toho, že inzerujete prodej svých přebytků kaktusů a sukulentů:

Podání vysvětlení je úkon, který si lze vysvětlit tak, že úřad vás předvolal proto, že chce přispět k objasnění přestupku, správního deliktu nebo trestného činu a nemá dosud žádný důkaz, který by to prokazoval. Protože důkazní břemeno je na straně úřadu, snaží se tímto úřad kontaktovat vytipované osoby. Přestože vaše vysvětlení nemůže použít jako důkaz, může na jeho základě opatřit si jiné důkazy a to i v neprospěch předvolaného. Proto je třeba zvážit, zda využít či nevyužít svého práva na odepření vysvětlení.

Pokud se chcete vyvarovat problémů a odepřete podání vysvětlení musíte dodržet níže uvedený postup:

a) Po příchodu na úřad nic nevysvětlovat, nic nepředkládat a vyčkat výzvy celníka

a předložit pouze občanský průkaz a pokud si vyžádá živnostenské oprávnění nebo zápis soukromě hospodařícího rolníka (samostatně hospodařící rolník není živnost!)

b) Celník je předem, na základě §30, odst. 6 Zákona č. 13/1993 Sb. Celní zákon v platném znění, povinen předvolanou osobu poučit o možnosti odepřít vysvětlení podle odstavců č. 4 a 5 téhož zákona. Kdyby nepoučil slovně, je třeba si přečíst co dává podepsat. Toto by tam mělo být uvedeno.

c) Na základě tohoto poučení **můžete odepřít vysvětlení** podle §30, odst.4 Zákona č. 13/1993 Sb. Celní zákon v platném znění (předvolaná osoba by si mohla způsobit nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek). Nic víc neříkat, úplně to stačí toto: *„Využívám svého práva odepřít podání vysvětlení na základě ustanovení §30, odst.4 Zákona č. 13/1993 Sb. Celní zákon v platném znění.“*

d) Žádné další diskuse i kdyby se celníci tvářili jako hodní strýčci.

I když se rozhodnete vysvětlení podat, nejste povinni odevzdat žádné písemné nebo fotografické doklady. Doklady může jakýkoli správní úřad požadovat (a odebrat je) až po zahájení správního nebo přestupkového řízení, nikdy ne u podání vysvětlení !!!

Jste-li předvoláni, můžete si nechat si proplatit náhradu nutných výdajů (např. jízdné) a náhradu ušlého zisku (mít sebou potvrzení o ušlém výdělků) na základě § 30, odst.7 Zákona č. 13/1993 Sb. Celní zákon v platném znění. Na tuto náhradu má nárok ten, kdo se dostaví na výzvu Celního úřadu a nedopustil se protiprávního jednání.

Obdobný postup můžete zvolit i tehdy, pokud by vás k podání vysvětlení o vašich kaktusech nebo vaší sbírce, pozval i jiný úřad.

Příklad č. 5:

Poslední, pátý příklad je následující a varující:

Z celního úřadu obdržíte úřední obsílku, že na vaši adresu došla, ze země mimo EU, zásilka rostlin, u které chybí vývozní povolení, fytopatologické osvědčení apod. Je samozřejmé, že v tomto případě nemůžete mít ani vy dovozní povolení. Jedná se o porušení zákona ze strany odesilatele a pokud projevíte o zásilku zájem, příp. se nebudete od zásilky distancovat, čekají vás velké nepříjemnosti.

Proto do sebeobranu kaktusáře patří i prevence: neposílejte a nenechávejte si bez příslušných dokladů, ze země mimo EU, posílat rostliny, které chrání CITES. Dovození povolení do ČR lze vyřídít na Ministerstvu životního prostředí na základě vývozního povolení země původu. Dovození povolení vyřizujte dříve, než vás k tomu vyzvou celní orgány.

Výše uvedené řádky jsou pouze vodítkem, jak se vyhnout zbytečným problémům a jak se chovat a případně bránit v rámci současných zákonů. Slouží výhradně pro objasnění právního rámce kompetencí kontrolních orgánů a možností sebeobranu drobného pěstitele, který byl, nikoliv vlastní vinou, vystaven zcela bezprecedentnímu útoku na osobní vlastnictví pod záminkou vznešených cílů celosvětové ochrany přírody.

Jaroslav Dembiňák, prom. práv.
Ing. Jaroslav Vích

Z kapsáře starého kaktusáře – 18.

Dlouhé zimní večery lze trávit v příjemné společnosti, v teple a u knihy, která upoutá více než uřvané veselí, nebo hádky tzv. politiků, neustále se linoucí z obrazovky. Bývalo dobrým mravem obdarovávat své bližní také knihou trvalé hodnoty, pravověrného kaktusáře pochopitelně knihou o kaktusech. Kdysi to byl velký problém. Knih o kaktusech bylo velmi málo, za to byly podstatně levnější než jejich současná bohatá nabídka.

Rubrika „Inzeráty“ se v Ostníku nikdy nadlouho neohřála a byl bych nerad, kdyby čtenář považoval následující řádky za „zakuklenou inzerci“. Vítám však aktivitu pana Petra Koupelky, který může podat zasvěcené informace o aktuální nabídce kaktusářské literatury, zahraniční i české. Obsahuje například druhé speciální číslo našeho časopisu Kaktusy 2008, s názvem ***Thelocactus rinconensis* a jeho okruh**, v němž autoři Šedivý, Pavlíček a Šnicher podávají základní informace k jednotlivým příslušníkům tohoto okruhu, píšou o jejich nalezištích, o vnitrodruhových vztazích a o schématu a synonymii celého okruhu. Tato útlá „brožurka“ o 36 stranách, je vybavena také 69 barevnými snímky a stojí lidových 30 Kč. V nabídce je také celý ročník 2008 časopisu Kaktusy, včetně speciálních čísel. Má 315 stran, 504 barevných a 54 černobílých snímků, nabízen je za 180 Kč.

Českou literaturu o kaktusech a sukulentech obohacuje také podzimní nabídka nakladatelství GRADA, v níž zájemce najde tyto knihy: Tomáš Bíba: **Zimovzdorné kaktusy v našich zahradách**, 15x21 cm, 96 stran, za 129 Kč, nebo Libor Kunte, Pavel Pavlíček, Jaroslav Šnicher: **Kaktusy za oknem i ve skleníku**. 15x21 cm, 116 stran, za 119 Kč. Pěstitele sukulentů zaujmou tituly: Jaroslav Ullmann: **Sukulenty a jejich pěstování**, 16x23 cm, pevná vazba, 172 stran, za 299 Kč, nebo Petr Pasečný, Jaroslav Ullmann: **Sukulenty**, 15x21 cm, 100 stran, za 119 Kč. Mnohem širší spektrum má kniha autorů: Libor Kunte, Václav Zelený: **Okrasné rostliny tropů a subtropů**, 16x23 cm, pevná vazba, asi 184 stran, za cca 349 Kč.

Stále mezi námi přibývá jazykově velmi dobře vybavených kaktusářů, navštěvujících bez jazykové zábrany různé zahraniční akce, výstavy, burzy, přednášky, ba i země a místa, kterými dříve putovali odvážní lovci kaktusů. Sloužily jim k tomu jen vlastní nohy, nanejvýše nějaká mula a indiánský průvodce. Dnes se

prohání po dálnicích v rychlých terénních vozech a využívají moderního způsobu lokalizace nalezišť pomocí „džípíesky“. Takovým nebude zatěžko přečíst si novinky kaktusářské literatury v cizím jazyce. Pan Koupelka upozornil, že před časem vyšla jedna z nejlepších monografií posledních let o rodu *Echeveria* v němž méně znalého pěstitele zaskočí velká proměnlivost tvarů, barev i květů. Autorem této novinky z roku 2008 „**The genus *Echeveria***“ je známý odborník Pilbeam. Kniha v angličtině má 333 stran se 499 barevnými snímky. Mimo historie rodu, taxonomie a seznamu druhů, má také pokyny o pěstování, stojí 1390,- Kč. Pozornost si zaslouží Backebergova kniha **Das Kakteenlexikon**, dříve velmi žádaná kniha, obsahující popisy všech ve 20. století známých kaktusů. Na 741 stranách německého textu je také 459 vesměs kvalitních snímků. Její cena je 550 Kč. Mně se více zamlouvá jiný, o něco novější (1981), jednodušší a snad i více na praxi zaměřený lexikon (opět německý) od Haageho: **Kakteen von A bis Z**. Na 749 stranách jsou stručné popisy a pokyny pro pěstování velké většiny tehdy známých kaktusů. Provází je 1441 instruktivních perokreseb, 364 barevných a 362 černobílých fotografií, navíc i jednoduchý výklad některých pěstitelských termínů a medajlonky nejvýznamnějších znalců a sběratelů kaktusů. Při ceně 390 Kč je to výhodný nákup.

A když už se zmiňuji o lexikonech, nabízí pan Koupelka také přepychový anglický **New Cactus Lexicon**, redigovaný autory Hunt, Taylor a Charles, na jehož vzniku se podílelo více než 130 odborníků z celého světa. Tento lexikon z roku 2006, považovaný mnohými za zdokonalenou a aktuální obdobu Backebergova lexikonu, má na 899 stranách přes 2500 barevných snímků. Jeho cena však není lidová, činí 3790 Kč, což při dnešních cenách knih zas není tak velké překvapení. Pro milovníky a vážné znalce mamilárií je téměř nepostradatelný Pilbeanův skorolexikon: **Mammillaria - The Cactus File Handbook 6**. Kniha vyšla v roce 1999, má 376 stran se 425 barevnými fotografiemi, popisy, synonymy, s taxonomií rodu a mapami jeho výskytu. Obsahuje také zasvěcené pokyny propěstování jednotlivých druhů, ovšem v anglickém jazyce. Její cena je 990,- Kč, což může být další potíží.

Nejsem však znalcem nové kaktusářské literatury, to ani nelze u pamětníka a autora Kapsářů očekávat. Spolehlivé informace jistě podá všem zájemcům pan Petr Koupelka, který jim může i pomoci s obstaráním žádané knihy. Pro případné zájemce uvádím pro případ naléhavé potřeby využít nečekané finanční částky (např. výhra v AZ-kvizu) i jeho telefon: +420 608 766 256, nebo e-mailovou adresu: petr.koupelka@cactus.cz

Hodně příjemných a užitečných zážitků nad vytouženou knihou !

MUDr. Vladimír Plesník

Reakce na článek o paní Plešingerové

S paní Plešingerovou, kterou jsem poznal v sedmdesátých létech minulého století když jsem navštívil výstavu kaktusů, tenkrát seděla jako vždy později u pokladny. Krátce nato jsem začal na její popud chodit „ke kaktusářům“ a zapojil se aspoň doufám aktivně do práce kroužku nebo klubu pod hlavičkou Českého zahrádkářského svazu.

Nápomocen jsem ji byl částečně s vyzvednutím časopisu *Ostník* z tiskárny a dovozu do místa bydliště, pak i částečně jsem se podílel na sestavování *Ostníku*

k distribuci. S paní Plešingerovou byla výborná spolupráce a to i když jsme na popud pana Emila Zavadila navázali spolupráci s kaktusáři z bývalé NDR, kdy paní Plešingerová mi hodně pomohla s korespondencí a překlady, později se osobně zúčastnila i na výstavách kaktusů v NDR. Několikrát jsem ji navštívil i ve Frýdlantě p.O., kde měla chatku a pozemek. Také musím podotknout, že při zájezdech německých kaktusářů na výstavy v Ostravě v Domě kultury je vždy velmi ochotně provázela Ostravou a ukazovala různé zajímavosti našeho města nebo osobně doma s hosty diskutovala. Fotografie je ve sbírce kterou nám věnovali němečtí kaktusáři (dal jsem album Vláďovi Skoumalovi). Při vzpomínkách na paní „Li“, musím konstatovat, že jsme měli velmi pracovitou a hlavně ochotnou ženu v našich řadách, která byla velmi oblíbena všemi a hlavně pro kaktusáře v Ostravě udělala velký kus práce, za což i dnes ji patří velký dík a vzpomínka s úctou.

Milan Tůma

Několik rad pro kaktusáře – kuchaře

Již před několika léty jsem napsal do Ostníku několik receptů z „Kaktusářské kuchařky“. Dnes, kdy je po oslavách konce roku 2008 a uvítání roku 2009, (tento článek píšu 1.ledna 2009), předkládám našim členům opět něco z kaktusářské kuchařky.

OPUNCIE – kaktusový fík.

Opuncie je rozsáhlý rod patřící do čeledi kaktusovitě (*Cactaceae*). Jednou z nejvýznamnějších druhů je *Opuntia ficus-indica*, pocházející z Mexika, ale dnes hojně se vyskytující i ve středomořské oblasti. Zde se nejvíce pěstuje na Sicílii. Pěstuje se pro bobule (tzv. kaktusové fíky), jež jsou oválného tvaru, přibližně 5 – 10 cm dlouhé, v plné zralosti vybarveny žlutě až červeně. Plod má bradavičnaté výstupky s jemnými trny a proto bychom se plodů neměli dotýkat holýma rukama (toto však již neplatí pro plody, které se prodávají v různých obchodech a supermarketech, jež mají již trny odstraněny). Dužnina je šťavnatá, růžová až červená, mírně nakyslá, osvěžující chuti. Obsahuje hodně cukru, z minerálů především draslík, vápník, hořčík a fosfor, dále vitamíny skupiny B, vitamín C, esenciální aminokyseliny a je též důležitým zdrojem vlákniny. Plody se pojídají většinou v čerstvém stavu, používají se do různých nápojů atd. Ke konzumaci se plod připraví tak, že nožem odřízneme oba konce, poté slupku nařízneme po celé délce plodu a sloupneme ji. Plody obsahují větší množství drobných, ale tvrdých semínek, které se konzumují s dužninou.

Zde je recept:

Sorbet z kaktusových fíků:

500 g kaktusových fíků

30 g cukru

šťáva z jednoho citronu

4 lžíce sektu

Všechny suroviny rozmixujeme a přepasírujeme a dáme do zmrzlinového stroje a necháme zamrazit.

Fíky v grenadíně:

12 menších fíků

2 dcl čerstvé šťávy z granatového jablka

1,5 dcl grenadíny

3 lžíce másla

šťáva z jednoho citrónu

100 g smetany

0,4 litru mandlového likéru

Fíky oloupeme a naložíme do šťávy a grenadíny na 30 minut. Potom je vyjmeme a necháme řádně okapat. Orestujeme je na části másla a zastříkneme citronovou šťávou, potom zalijeme grenadinou se sirupem. Lehce povaříme a vmícháme zbylé máslo. Šlehačku vyšleháme do tuha s mandlovým likérem.

Naaranžování:

Fíky posadíme na talíř s trochou šťávy, přidáme mandlovou smetanu a nok kaktusového sorbetu. Dozdobíme karamelovými nitkami a mátou.

Co dodat závěrem?

Uvedené plody se nacházely u pana L. Krále ve skleníku, který byl výše uvedenou rostlinou obdarován jedním členem, kterého nebudu jmenovat, ale musím prozradit, že i když rostlina bujně rostla, kvetla a plodila, byla systematicky likvidována mačetou a dnes se určité zbytky povalují ve skleníku bez užitku. Osobně si myslím, že se pan L. Král nyní po přečtení tohoto článku opět pustí do pěstování této rostliny a plody bude nabízet v předem dohodnuté obchodní síti supermarketu nebo v Ostníku, nehledě na finanční hotovost, která jistě není zanedbatelná na tomto zboží.

Nakonec musím poznamenat, že pokud někdo z kaktusářských labužníků nebude mít potřebný materiál k dispozici na velikonoce v letošním roce, má dostatek času k přípravě na vánoční svátky koncem roku 2009.

Všem Vám, kdo tyto řádky budete číst, přeji příjemný rok 2009.

Milan Tůma

Příspěvky na rok 2009

Už několik let držíme cenu celého ročníku našeho zpravodaje OSTNÍK na 100.- Kč, i když všeobecně náklady šly stále nahoru. Už loni si pokladník stěžoval, že Ostník by se měl zdražit, bohužel v letošním roce musíme k tomuto nepopulárnímu kroku přistoupit. Jestliže vydáváme Ostník 10x ročně, vyjde jedno číslo na 10.-Kč. Pokladník navrhnul, aby se letos platilo za jedno číslo 12.-Kč, tj. 120.-Kč za celý ročník. Vše by možná vyřešil nějaký sponzor, ale žádného jsme nesehnali. Náš koníček pěstování kaktusů není asi tak atraktivní jako nějaká sportovní nebo kulturní akce. Žádáme všechny naše čtenáře, aby nám zůstali věrní a přidali 2.-Kč měsíčně na svůj Klubový zpravodaj. Podobně letos zvedají ceny i další zpravodaje, ale takový je úděl celosvětové krize. Spolkový časopis KAKTUSY má schopného sponzora, díky kterému cena za ročník zůstává stejná jako loni. Zatím neznám příspěvky na slovenský časopis CACTACEAE etc.

Z naší činnosti

Na první schůzku roku 5.1.2009 mezi nás přišel Ing. Miroslav Halfar, aby přednesl své zážitky z cest po Brazílii. Je to největší země Jižní Ameriky se spoustou zajímavých kaktusů, vyžadující u nás teplejší zimování. Vyskytují se zde např. notokaktusy, gymna, pilosokaktusy, melokaktusy, diskokaktusy, ale také pro naše pěstitele nejzajímavější rod *Uebelmannia*. Přednášející nás provedl po přemístění k městu Diamantina mnoha lokalitami tohoto rodu. Rostliny zde rostou většinou v bílém křemičitém písku. Viděli jsme prakticky celou variabilní šíři nejhezčích druhů. Vše doplňovaly vstupy z lokalit diskokaktusů nebo melokaktusů, které byly velmi módní záležitostí v sedmdesátých letech, když se objevily známé HU čísla. Viděli jsme nádhernou přírodu a vyslechli si zajímavé zážitky, jak je dovede podat jen Miroslav Halfar. Děkujeme přednášejícímu za skvěle strávený večer.

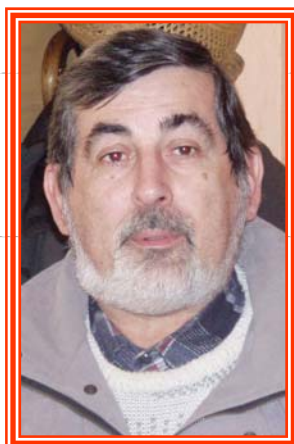
55 let KK Ostrava

Fotoalbum našich členů – I.

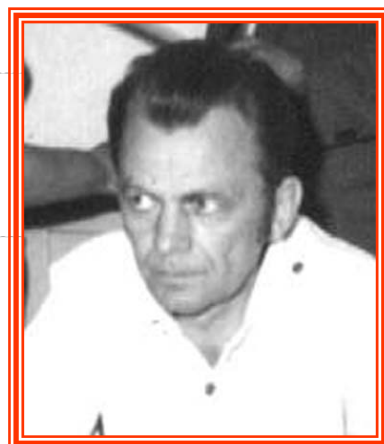
V průběhu mnoha let se mi podařilo nasbírat několik fotografií našich členů, kteří byli nebo ještě jsou členy našeho Klubu. Při pohledu na obrázky zavzpomínáme na své přátele a společné zážitky. Dnes se podíváme na první část snímků. KL

Jaroslav Bárta

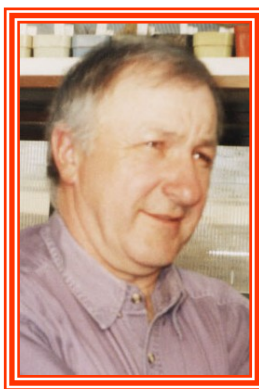
Jan Barták

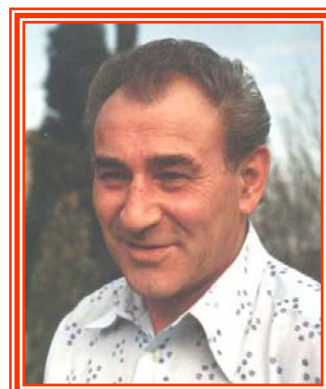
Vladimír Brandejs

Lumír Bunčeka

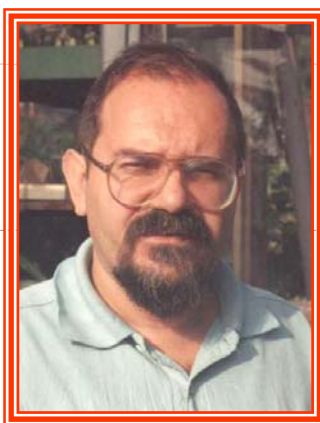
František Frýdl

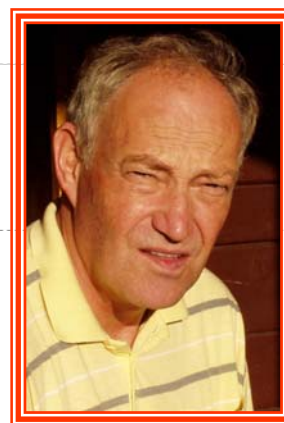
Leoš Gaj

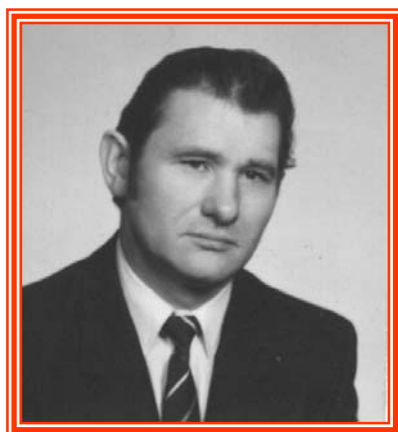
Milan Glac

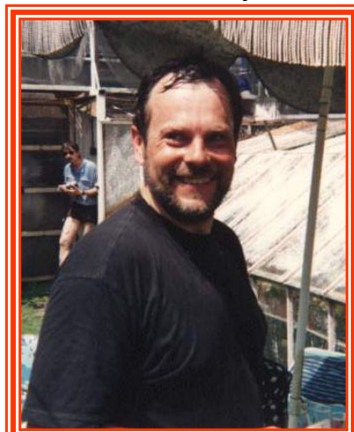
Rudolf Grym

Jiří Havlík

Jiří Hověžák

Jaromír Chvástek

Radomír Janus

Informace

- Přednáška 2.3.2009 – Lumír Král – Patagonie 2008
- Přednáška 6.4.2009 – Jiří Grund z České Třebové – Chile 2008
- 30.-31.5.2009 – Zájezd do sbírek střední a jižní Moravy, předběžná cena 600.-Kč

Adresy autorů:

Dembiňák Jaroslav, prom. práv.

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571, mobil: 605058070

Ostravský Ota, tel.: 731 153 579

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

Vích Jaroslav, Chuchelná

OBSAH – ÚNOR 2009

Z literatury	18	Několik rad pro kaktusáře – kuchaře	29
Drobničky	20	Příspěvky na rok 2009	30
<i>Coryphantha villarensis</i>	21	Z naší činnosti	31
Sebeobrana kaktusáře	23	55 let KK Ostrava (fotoalbum I.)	31
Z kapsáře starého kaktusáře – 18.	27	Informace	32
Reakce na článek o paní Plešingerové	28		

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, únor 2009

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723274571, nové 605058070.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021.